

KARTOGRAFOVA
DCÉRA

ONA BOLA MAPOU,
MAPA BOLA ŇOU.

CLARE MARCHANTOVÁ

TATRAN

KARTOGRAFOVA DCÉRA

CLARE MARCHANTOVÁ

KARTOGRAFOVA
DCÉRA

TATRAN

Z anglického originálu Clare Marchant: The Mapmaker's Daughter,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve HarperCollinsPublishers,
Londýn 2022,

preložila Zuzana Gáliková.

Vydalo Vydavateľstvo TATRAN, s. r. o., v roku 2025,
so sídlom Klariská 16, 815 82 Bratislava, Slovenská republika.

Vyšlo ako 5526. publikácia.

Vydanie I.

Knižnú väzbu podľa pôvodného návrhu spracoval Peter Zentko.

Zodpovedná redaktorka Zuzana Šulajová

Jazykové redaktorky Beáta Beláková, Alexandra Jurišová, Ivana Fábryová

Technický redaktor Peter Zentko

Sadzba AldoDesign

Vytlačil FINIDR, s.r.o., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

info@slovtatran.sk

All rights reserved.

Copyright © Clare Marchant 2022

Translation © Zuzana Gáliková 2025

Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2025

ISBN 978-80-222-1643-2

*Venujem Desovi,
ktorý nás naviguje pokojnými vodami.*

Prológ

Amsterdam, Nizozemsko 1569

Freida sa schúlila do kľbka, čelo si pritlačila ku kolenám a silno zažmúrila oči. Na tvári pocítila drsnú vrecovinu priveľkej nočnej košele. V skrini to páchlo potuchlinou, ale mama jej povedala, že nesmie ani muknúť, a tak zadržovala dych a dúfala, že sa jej nebude chcieť kýchnuť. Do nosa jej prenikla vôňa obilia, ktoré sem kedysi odkladali – omamný a prenikavý závan horúcich letných dní a čerstvého chleba, práve vytiahnutého z pece. Myseľ jej zaplavili dávne šťastné spomienky. A zacítila ešte čosi – kyslastý zápach myšacincov. Už niekoľko mesiacov boli hlodavce jedinými obyvateľmi sýpky. Obilie im vzali španielski vojaci, ktorí vtrhli do Amsterdamu a ukradli všetko jedlo. Teraz mala Freida jednotaj prázdny žalúdok. Riedka polievka bez chuti s trochou zeleniny a sem-tam s kúskom masného mäsa. To len sotva mohlo utíšiť jej hlad. Mama s ockom jej často dali trochu aj zo svojej misky, ale nikdy to nepostačovalo.

Žalúdok akoby zachytil jej myšlienky a Freide nahlas zaškrkalo v bruchu. Pretiahla tvár do grimasy a pritlačila si naň ruku. Ani muk, pripomenula si. Musí byť ticho ako myši, čo sa tu

schovávajú. Rodičia boli učupení na opačnom konci veľkej skrine. Mama ju chvíľu držala za ruku, ale teraz tu vládlo také ticho, že ich takmer nepočula dýchať. Iba teplo ich tiel bolo dôkazom, že sú tu s ňou.

Z ulice k nim prenikal tlmený krik vojakov a nárek susedov, ktorým drancovali domy. Ale iba hugenotom, ktorí chodili do protestantského kostola a nasledovali učenie Jána Kalvína, katolíkom nie. Freida čo-to zachytila, keď sa ľudia na trhu zhovárali o náboženskom prenasledovaní, a hoci nechápala, prečo tak záleží na tom, do akého kostola kto chodí, výraz na tvári jej rodičov prezrádzal, že nechodia do toho správneho. A preto sa teraz ukrývali v skrini za bielizníkom.

Zdola zaznel buchot a trieštenie dreva. Ktosi im rozdrúzgala dvere a na rebríku, čo viedol na povalu, zaduneli kroky ťažkých číziem. Vtrhli sem vojaci a ocitli sa len pár metrov od miesta, kde sa Freida ukrývala. Schúlila sa ešte viac, tvár mala mokrá od slz a tieklo jej z nosa. Potichu šepkala modlitbu, ktorú každý večer odriekali rodičia, a dúfala, že to tak bude aj dnes.

No mylila sa. Bol to jej dych alebo tichá modlitba, čo upozornilo votrelcov na skriňu? Zrazu sa ich drevený úkryt zatriasol a čiási ruka prudko roztvorila dvere. Freida sa posunula ešte hlbšie do prítmia skrine. Otec vykrikol, snažiac sa zabrániť vojakom, aby odvedli matku. Ani nie meter od nej čosi sťažka dopadlo na dlážku. Ozval sa prenikavý výkrik a čudné chrčanie. Potom všetko stíchlo. Dlážka sa otriasala údermi odchádzajúcich krokov, ktorých ozvena zmizla na ulici, odkiaľ k Freide doliehalo zúfale kvílenie. Niekoľko minút sa ani nepohla, rukami si zakrývala uši a rozmyšľala, či sa sem rodičia po ňu vrátia. Alebo či by nemala ísť k susedom, ktorí iste budú vedieť, čo robiť. Vojaci si podľa všetkého nevšimli jej drobnú postavu schúlenú v kúte skrine.

Dievčatko napokon otvorilo dvere a opatrne vyliezlo von, ruky aj nohy malo po dlhom kľačaní stĺpnuté. Žmúriac v jasnom svet-

le, Freida sa rozhliadla po miestnosti a potom oči silno zavrela. Obraz krviprelievania, ktorý sa jej naskytl, bol taký príšerný, že tomu nemohla uveriť. Do nosa jej udel kovový pach krvi. Znova pomaly otvorila oči. Pred ňou ležali jej rodičia, po drevenej dlážke sa ťahali ich vnútornosti a široké kaluže tmavočervenej krvi pomaly vsakovali do dosiek podlahy.

„Mama? Ocko?“ šepla, hoci jej bolo jasné, že už ju nepočujú. Pohľad vyhasnutých očí smeroval na trámy. Freida sa pokľaciačky a s odvrátenou tvárou prešmykla popri strašnom výjave. Čo najtichšie zliezla dolu a premýšľala, či sú už vojaci preč. V otcovej dielni kvapkala zo stropu krv a zrážala sa v prachu a sušených bylinkách na dlážke. Vpíjala sa aj do pergamentu rozloženého na stole, drobné červené kvapky ho posievali ako kvety na lúke a pohlcovali čiary nakreslené na mape otcovou rukou.

Freida vykĺzla dverami na zadný dvor a po špičkách sa zakrádala medzerou medzi ich domom a domom susedov.

Ocitla sa na konci múra a vyzrela na ulicu. Všade sa povalovali nehybné telá a končatiny. Freida potlačila výkrik, otvorila si dvere susedného domu a s trasúcimi sa nohami sa prešmykla dnu.

1. kapitola

Hay-on-Wye, Wales, jún 2022

Robyn otvorila dvere antikvariátu a vopchala pod ne gumený klin, aby sa nezatvorili. V noci pršalo a chodníky boli ešte stále vlhké, no slnko ich už pomaličky vysušalo. So stúpajúcou teplotou sa z nich dvíhali jemné obláčiky pary. Skorý príchod leta vždy prilákal do Hay-on-Wye množstvo turistov a majitelia tunajších obchodíkov vrátane jej otca ochotne vítali prepotrebných zákazníkov.

Robyn zamierila dlhou chodbou do kuchynky a kancelárie v zadnej časti obchodu, naplnila vodou kanvicu a zapla ju. Začula, ako sa na poschodí v ich spoločnom byte pohybuje jej otec. Nepotrvá dlho a zjaví sa dolu, aby sa pustil do práce. Robyn v poslednom čase nadobúdala dojem, že sa ich životný priestor nad obchodom akosi scvrkáva, akoby tam bolo čoraz menej miesta na pohodlné spolunažívanie. A tak si zvykla vstávať skôr – unikala von alebo do obchodu na prízemí, len nech sa im obom ľahšie dýcha.

Otec prichádzal dolu každé ráno presne o deviatej, aby sa s kýmkoľvek, kto prekročil prah ich obchodu, pohovárал o sta-

rodávnych aj moderných mapách, o atlasoch a glóbusoch. Jeho život bol na míle vzdialený od jej života – od jej predchádzajúceho života, plného hluku a ruchu Londýna, novinárskej práce, nočných zábav a večierkov v drahých elegantných bytoch s originálnymi umeleckými diel. Žila ako v bavlnke a myslela si, že to tak bude navždy.

Ale skončilo sa to a spomienky na tie časy pomaly bledli napriek zúfalej snahe udržať si ich. Robyn cítila, že jej preklňavajú pomedzi prsty ako piesok na pláži v Les Sables-d'Olonne. Keď sa to stalo, vrátila sa k otcovi, do svojho milovaného antikvariátu v Hay, kde vyrastala. Myslela si, že doma ostane iba na krátky čas. Matka jej zomrela pred desiatimi rokmi a otec žil sám. Len nedávno sa začal stretávať s Alison, ktorá vlastnila v meste kníhkupectvo, a našiel novú energiu a životnú lásku. Alison v kníhkupectve vypomáhali syn s nevestou a potichu čakali, kým odíde do dôchodku a oni po nej prevezmú obchod.

Pobyt u otca mal byť pôvodne len akýsi šesťmesačný sabatikal, ale čas plynul a dočasná návšteva sa pretiahla na niekoľko rokov. Nachádzala tu útechu – obklopená spomienkami z detstva na hry v tmavých chodbičkách a kútoch zaprášeného starobylého obchodu, kde sa potulovali duchovia dávnych kartografov a cestovateľov.

Robyn v posledných dňoch občas napadalo, že by mohla tie stovky škatúl prikryť plachtami, lebo ak niečo z toho kúpi niektorý z početných zberateľov a kolegov jej otca, na prázdnom mieste na polici ostane do očí bijúca nezaprášená plocha. Iba predná časť antikvariátu vyzerala ako-tak reprezentatívne. Na vyleštených dubových policiach pod stropnými lampami vo vintage štýle boli poukladané novšie mapy – pravdaže, všetky z druhej ruky; v tomto obchode nebolo miesto pre nové veci.

Tlmené svetlo dodávalo obchodu ospalú atmosféru a nádych zabudnutého múzejného podzemia. Robyn úprimne udivovalo, keď ich niekto objavil a prišiel sa porozhliadať. Toto miesto bolo

ukryté tak dlho, že ho nikto nemohol nájsť, tajná skrýša strategická v čase. Avšak pozorne naaranžovaný výklad napriek všetkému lákal kupujúcich dnu. Fascinovalo ich množstvo starých máp vygravírovaných predtým, než bol náš svet detailne známy. Robyn tomu rozumela, odkedy sa vrátila domov, pohltil ju svet dávnych kartografov a ich diel. Zato kým vyrastala, zdalo sa jej to nudné a zúfalo túžila uniknúť z miesta, ktoré pokladala za cintorín kníh.

Stop nad Robyn sa mierne chvel, keď jej otec Malcolm schádzal dolu schodmi, a ona sa vrátila do prednej časti obchodu. Ako zvyčajne, otec sa obliekol, akoby sa zberal na formálny letný piknik. Mal na sebe béžové ľanové sako a tmavomodrú košeľu. Minulo mu šesťdesiat, no všemožne sa bránil starobe. Biele vlasy a bradu mal moderne upravené a na rozdiel od svojich pupkatých rovesníkov si Malcolm udržiaval líniu.

„Nechala si na stole laptop a tanier po raňajkách,“ poznamenal a pozrel sa na ňu s nadvihnutým obočím.

„Prepáč, zabudla som. Pôjdem hore a upracem to.“ Poznámky namierené na úroveň jej poriadkumilovnosti počúvala čoraz častejšie, a hoci nebola ani zďaleka neporiadna, vedela, že je to pre nich oboch ďalší kameň úrazu. „V kancelárii máš čaj,“ dodala.

„Dostal som mail od kolegu z Londýna. Má zákazníka – zberateľa diel francúzskych kartografov. Pýta sa, či by sa preňho u nás niečo nenašlo. Zhodou okolností je tu jeden Delisle, tak mu ho zabalím. Na zajtra som dohodol kuriéra, príde popoludní.“ Zamával na ňu svojím iPadom, akoby Robyn mohla dovidieť na správu na displeji.

Práve takíto špecializovaní kupci pomáhali obchodu udržať sa nad vodou, nie náhodní okoloidúci zákazníci, ktorí si kúpia mapu zo sentimentálnych dôvodov, ani starostliví rodičia zháňajúci múdru knižku pre svoje dieťa, ktoré o to nemá ani štipku záujmu. Internet znamenal pre obchod jej otca veľký zlom.

Vďaka nemu oslovoval klientov z celého sveta. Nemohli síce zverejniť stovky – možno tisícky – máp, ktoré vlastnili, ale jej otec bol známy rozsiahlou zbierkou a považovali ho za odborníka vo svojom odbore.

„Nájdeš to v tom tvojom chaotickom archíve?“ uškrnula sa naňho Robyn.

„Viem, že si myslíš, že tu nemám systém, ale videla si, že by som za posledných šesť a pol roka, odkedy si prišla domov, niečo nenašiel?“ odvetil.

Robyn stuhol úsmev na tvári. Otec jej nemusel pripomínať, ako dlho tu už je. Vedela, že ju nechcel raniť, no jeho poznámky boli čoraz necitlivejšie a častejšie. Vytrvalé tikanie odrátavajúce dni a roky sa ozývalo stále hlasnejšie. Celý čas jej znelo v hlave tik-tak, tik-tak a nebolo možné to vypnúť. Nekonečný metronóm, ktorý jej pripomínal, že september nie je ďaleko a približuje sa každým dňom.

„Len si vypijem čaj a pôjdem za pokladnicu, kým budeš hľadať. Keď bude v obchode pokojnejšie, odbehnem si hore upratať veci.“ Robyn sa náhlivo pobrala do kancelárie. Ak čaj nebude dostatočne horúci – taký, aby jej takmer obaril hlasivky –, skončí vo výlevke, čiže jej ostávali asi dve minúty, kým bude mať optimálnu teplotu. Robyn zdvihla hlavu a pozrela sa na kalendár nad drezom, ktorý bol už niekoľko rokov otvorený na septembri 2015. Obraz pretekárskej jachty s trupom zarezávajúcim sa do vĺn. Otec jej opakovane navrhoval, aby starý kalendár vyhodili, no ona mu to nedovolila. Už takmer sedem rokov.

Keď sa dnu začali trúsiť prví turisti, postavila sa za pokladnicu a usmiala sa na starší manželský pár, ktorý si prezeral kôpu máp od Ordnance Survey z päťdesiatych rokov minulého storočia. Nakoniec si dve z nich vybrali a vysvetľovali Robyn, že na prvej z nich je dedina, kde sa pred štyridsiatimi rokmi zosobášili, a druhá zobrazovala pobrežie Pembrokeshire, kam chodievali každý rok na dovolenku. Tie časti mapy si plánovali zará-

mováť a zavesiť na stenu, aby im navždy pripomínali miesta, kde boli takí šťastní.

Robyn sa vydržala usmievať do chvíle, kým nevyšli z obchodu, ale len čo prešli cez cestu a zmizli v kaviarni oproti, úsmev jej z tváre zliezol. Istý čas bolo pre ňu priveľmi náročné tváriť sa veselo, no teraz si dokázala aspoň nasadiť zdvorilú masku, ako keď si človek oblieka starý známy kardigán. Ľahko doň vkĺzla a ešte ľahšie sa ho zbavila, keď ho viac nebolo treba. Napriek večnému plameňu, ktorý horel v jej vnútri, cítila, ako oheň v prievane času slabne a tikanie hodín v hlave sa pomaly, nebadane spomaľuje.

2. kapitola

Londýn, Anglicko, máj 1580

Freida sa nakláňala nad lesklú medenú dosku, ktorá jej na tvár odrážala jemnú ružovkastú žiaru. Potichu si pohmkávala. Svetlo-modré oči s odtieňom jasnej zimnej oblohy sústredene upierala na svoje dielo. Spod jednoduchého ľanového čepca sa jej uvoľnil pramienok svetlých vlasov a ona si ho chrptom ruky odhrnula.

Pracovala na zložitej úlohe, ktorá si vyžadovala veľkú dávku zručnosti. Bola si istá, že ju úspešne dokončí. Inak by ju jej učiteľ a vzdialený bratranec Abraham Ortelius nepožiadaval, aby mu vygravírovala mapu cesty cez Európu, ktorou posielal do Londýna hodváb, korenie, rastliny a skameneliny. Na niečom podobnom pracovala uňho v dielni v Antverpách. V súčasnosti už mala v Londýne vlastnú dielňu a stávala sa čoraz vyhľadávanejšou kartografkou, čo sa doteraz nepodarilo žiadnej žene.

Nevedela, či tento dar zdedila – či za svoje nadanie vďačila otcovej krvi, ktorá jej kolovala v žilách, alebo či to bolo jednoducho tým, že vyrastala v Abrahamovej dielni, kde od detstva pomáhala s jednoduchými úlohami a svojím bystrým zrakom neustále všetko sledovala, celý čas v strehu. S nastraženými ušami zachy-

tila každý hluk alebo krik na ulici a okamžite sa bežala schovať. Jej bratranec si ju doberal, že je ako vystrašený *konjin* – zajac, ktorý pred nimi vydesene utekal, keď sa vybrali na prechádzku do polí neďaleko ich domova. No ona skrátka nemohla inak.

Freida pozorne sledovala, ako ženy v dielni usilovne farbía mapy, ktoré vyryli muži. Hodiny stála po boku Abrahamovej sestry Ursuly, ktorá vtedy pred rokmi prišla do Amsterdamu, aby ju zachránila. Vzala ju od rodiny, kde ju prichýlili, a priviedla do Antverp. Freida začala farbiť mapy ako dvanásťročná, no jej pozornosť pútal predovšetkým mediryt. Často sa odkradla od svojej práce a sledovala, ako na medenej doske vzniká mapa, ktorú potom vytlačili na pergamen a dali dokončiť farbiarkam. Niektoré z máp zviazali dokopy – tak vznikol aj Orteliiov slávny atlas *Theatrum Orbis Terrarum*. Divadlo sveta. Všetko, čo Freida vedela, sa naučila najskôr od svojho otca a potom v Orteliovej dielni po boku majstra. Nenaučila sa však veriť sama sebe ani dôverovať ľuďom naokolo, okrem najbližšej rodiny. Trvalo veľa rokov, kým sa presvedčila, že nebezpečenstvo, pred ktorým unikla, je nateraz ďaleko a boje sa pravdepodobne len sotva rozšíria až do Antverp. Mohla si vydýchnuť.

Freide sa pri spomienkach na dávne udalosti mihol na tvári smutný tieň. Potom jej pohľad skĺzol dolu a usmiala sa na dieťa v prútenom košíku pri svojich nohách. Ukázalo sa, že Antverpy napokon neboli až také bezpečné, ako sa nádejala, a znova musela zutekať, tentoraz do Londýna pod ochranné krídla protestantskej anglickej kráľovnej. Mala statočného manžela a trojmesačného synčeka, ktorý teraz pri nej spal. Dlhé čierne riasy sa mu chveli nad ružovými líčkami a hlávku mu pokrývalo plavé páperie. Freida si pritlačila dlaň k srdcu, ktoré ju priam bolelo od lásky k nemu. Synček Jacob a manžel Willem boli jej svetom, ale zakaždým, keď si pomyslela, aký krehký je ich život, cítila, ako jej v hrdle naviera hrča. Zo všetkých síl sa snažila odohnať

čierne myšlienky a úzkosť, ktorá ju prenasledovala od smrti rodičov a ktorej sa jej nikdy nepodarilo zbaviť nadobro.

Znova sa pustila do práce, aby stihla urobiť čo najviac, kým Jacob spí, no jej oči neustále odbiehali k nemu, aby sa uistila, či je v poriadku. Cez zasklené okno s okenicami dokorán dopadal na dieťa lúč svetla. V celej izbe vládol dokonalý poriadok. Freida každé ráno pozametala podlahu. Bratranec stále zdôrazňoval, aké je dôležité mať v dielni upratané. V malom kamennom kozube vždy horel oheň, a tak deň čo deň bolo treba vydrhnúť dlážku od prachu a popola. Stojan na rytie umiestnila k oknu, aby mala čo najviac svetla, ktorého v zime nebývalo dostatok.

Dom, kde teraz žila, sa veľmi odlišoval od toho, v ktorom sa narodila. Vtedy ich dielňu tvorila jediná miestnosť, nad ktorou bývala so svojou rodinou. Teraz bola vydatou ženou a žila vo veľkom meste. Tu v Londýne mali okrem domu dvor, maštale a rozľahlú záhradu. Múry z úzkych tmavočervených tehál nakuľadaných do tvaru rybej kosti delili tri rady dubových trámov vyblednutých od slnka a dažďa. Na vrchnom poschodí vyčnieval ponad úzku kľukatú uličku krytý balkón. Nad hlavnými dverami pútalo pohľad arkierové okno s malými červenými, žltými a modrými okennými tabuľami. Bol to dom, na ktorý mohol byť jeho majiteľ právom hrdý.

Freida prešla rukou po hrubých šatách z gogrérovej látky, končekmi prstov nahmatala hrboľatý povrch tkaniny a potom sa dotkla kovovej dosky na stojane pred sebou. Jej remeslo dobre vynášalo a aj vďaka nemu mohli viesť spokojný a pohodlný život majetných obchodníkov.

Za hrubými dubovými dverami, ktoré viedli priamo na ulicu, ktosi hlasno zvolal a nasledoval ženský výkrik. Niekde sa ozvalo praskanie dreva, ktoré povolilo pod údermi sekerou alebo kladivom. Hluk silnel.

Chvíľa pokojného zadumania sa okamžite vyparila a Freidy sa zmocnila hrôza. Srdce sa jej prudko rozbúšilo a dych sa zrýchlil.

Na tvári jej vyrazili kvapky potu, podpazušie zvlhlo a cítila, ako sa jej plátenná košielka lepí na pokožku. Pustila rydlo a schytila košík s Jacobom. V spánku zamrňkal a ona si pritisla košík k hrudi, aby sa nezobudil a neupútal pozornosť plačom. Rýchlo ho skryla za skrinky v kúte miestnosti, kde mala odložený pracovný materiál. Bola rada, že sú tam. Skontrolovala drevené závary na oboch dverách a rýchlo zavrela okenice. Miestnosť sa ponorila do hustej tmy, iba spoza okrajov okna, kde drevo celkom nedoliehalo, presvitali slabé lúče svetla. Dúfala, že vojakom sa nepodarí vypáčiť dvere.

Skrčená v tme a s hlavou pritisnutou ku kolenám tuho zažmúrla oči, dlaňami si prikrývala tvár. Pery sa jej hýbali v nemej modlitbe.

3. kapitola

Jún 2022

Spoza okrajov závesov sa do izby tlačilo slnečné svetlo. Robyn sa pozrela na hodinky a zistila, že je len päť hodín ráno. Za oknom počula drsný škrekot čajok. Známy zvuk v nej vyvolal jednu z najšťastnejších spomienok. Namiesto toho, aby ju ako zvyčajne zatlačila za múry vybudované vo svojej mysli, na niekoľko vzácných sekúnd sa jej podvolila a dala sa ňou celkom ovládnuť. Znova prežívala ten deň. Začal sa podobne ako dnešný: zobudila sa za úsvitu a plánovala si ho užiť plnými dúškami. Nasledujúci deň mal Nate odísť, aby sa pripravil na preteky. Keď sa Robyn otočila, zistila, že je už hore, vlasy mal strapaté a ospalo sa na ňu usmieval.

„Čo keby sme dnes vyrazili k moru?“ navrhol.

O hodinu už boli na ceste autom do Brightonu, hlasno spievali s rádiom a smiali sa opojení pocitom slobody. Keď dorazili na miesto, preplietli si prsty a túlili sa uličkami, obzerali výklady a vymenili si bozk zakaždým, keď sa im stretli oči. Boli manželmi, no cítili sa, akoby sa práve zoznámili a prežívali chvejivú prvú lásku.

Nakoniec si kúpili rybu s hranolčekmi a sadli si na kamienkovú pláž, kde sa k nim okamžite pripojili desiatky čajok. Vzduchom sa nieslo ich prenikavé škriekanie, no deň im nemohlo pokaziť nič. So smiechom pozorovali, ako ich obkľúčili vtáky a pomaly sa k nim približovali. Každý okamih toho dňa sa Robyn vpečatil do pamäti – ostrá chuť soli a octu na jazyku, horúce hranolčky, ktoré ju pálili v ústach. Často trávili čas na pobrežiach v rôznych kútoch sveta, keď Nate začínal alebo končil preteky – ale nikde to nebolo ako v Brightone. Bol to deň plný smiechu, jasný ako slnkom ožiarené strechy paláca Royal Pavilion. Keď sa podvečer vracali domov, Robynina pleť bola napnutá a horúca od slnka, ktoré v tej chvíli už ospalo zapadalo a premenilo oblohu nad nimi na plápolajúce pruhy.

Robyn vedela, že už nezaspí. Jej deň sa práve začal. Keď vstala z postele, natiahla si legíny a top, obula si tenisky a potichu vyšla z bytu. Mala dosť času, aby mohla zabehnúť k Warrenu, vidieckemu parku na okraji mesta, ktorý sa ťahal až k rieke. Tam si sadla pod ich strom, na miesto, ktoré bolo pre ňu aj Nata výnimočné. Mala pocit, že vtedy je k nemu najbližšie. Vždy keď sa vrátili do jej rodného mesta, vybrali sa sem na prechádzku.

Ešte bolo priskoro, aby sa po vonku tmolili turisti, no mesto sa už prebúdzalo. Po uliciach jazdili dodávky a údržbové autá pomaličky čistili cesty predtým, ako sa zhustí premávka. Robyn začala vytrvalo klusať, no keď dorazila do parku, jej krok sa predĺžil. Svieži ranný vzduch ju hladil po tvári a prúdil jej do pľúc. Vníkala, že žije, ale nemala z toho radosť. Ako by aj mohla, keď pri nej nebol Nate?

Keď dorazila k ich stromu, jednou rukou sa oň oprela, zohla sa a čakala, kým chytí dych. Potom si sadla do tureckého sedú a oprela sa o kmeň. Dúfala, že ju beh upokojí, no hlavou sa jej aj naďalej prehánali mučivé myšlienky. Nikdy ju neopúšťali.

Zem bola suchá a všade naokolo voňala bujná zeleň, ktorú už zahrievalo ranné slnko. Robyn začula šplechot a v rieke neďa-